Ride Of The Valkyries - Richard Wagner

Χρωστάμε από τις 22 Μαΐου ένα αφιέρωμα στον **Βίλχελμ Ρίχαρντ Βάγκνερ** (*Wilhelm Richard Wagner*). Γεννήθηκε στις 22 Μαΐου 1813 στη Λειψία της Γερμανίας και πέθανε στις 13 Φεβρουαρίου 1883 στη Βενετία της Ιταλίας. Ήταν πρωτοποριακός Γερμανός ρομαντικός συνθέτης, ποιητής και μουσικολόγος του 19ου αιώνα.

Η ταραχώδης ζωή του τον οδήγησε από τη Λειψία στη Ρίγα, στο Παρίσι, στη Δρέσδη, στη Ζυρίχη, στο Μπίμπριχ (κοντά στον ποταμό Μάιντς), στη Βιέννη, στη Λίμνη Στάρνμπεργκ, στο Μόναχο, στη Λουκέρνη, στο Μπαϊρόιτ, παραλείποντας άλλα μέρη βραχυπρόθεσμης παραμονής του. Οι συχνές αυτές μετακινήσεις του οφείλονταν στη δίωξη του από δανειστές του ή από εξοργισμένες κυβερνήσεις. Συχνά επίσης καταχράστηκε χρήματα από τις συζύγους των φίλων του ως αυτονόητο τίμημα που έπρεπε να καταβάλλουν στη μεγαλοφυΐα του.

Ο Βάγκνερ παντρεύτηκε δύο φορές, την πρώτη με τη Μίνα Πλάνερ, και τη δεύτερη με την κόρη τού Λιστ, Κόζιμα, η οποία εγκατέλειψε για τον Βάγκνερ τον πρώτο της σύζυγο, τον διάσημο πιανίστα Χανς φον Μπύλοφ, ο οποίος ήταν παράλληλα και ένας από τους πλέον αφοσιωμένους οπαδούς του Βάγκνερ.

Ο Βάγκνερ ήταν αντισημίτης και ξενόφοβος και τα χαοτικά φυλλάδιά του ενθουσίασαν κατά τον 20ό αιώνα τον Αδόλφο Χίτλερ, ο οποίος είχε δηλώσει ότι τα έργα του Βάγκνερ είναι τα πλέον κατάλληλα ακούσματα για τα αυτιά των γνήσιων Γερμανών. Παρ’ όλα αυτά, οι τελευταίες δέκα από τις δεκατρείς όπερές του κατέχουν εξέχουσα θέση στο διεθνές ρεπερτόριο της Όπερας. Πρόκειται για πραγματικά αριστουργήματα, που άλλαξαν τον ρου της ιστορίας της μουσικής.

Ο Βάγκνερ μεταμόρφωσε την όπερα σε «μουσικό δράμα» (*Musikdrama*): σε ένα ιδανικό μείγμα μουσικής, ποίησης, χορού και οπτικής απόλαυσης. Ο Βάγκνερ διαφωνούσε έντονα με το χαρακτηρισμό των έργων του ως «μουσικών δραμάτων», διότι πίστευε πως ο χαρακτηρισμός αυτός δεν απέδιδε την ουσία του συνθετικού του έργου. Για αυτόν «η μουσική είναι μία τέχνη ομιλούσα και δρώσα, ενώ η μουσική μορφή είναι μια μορφή έκφρασης, μια διατύπωση. Μια διατύπωση, όμως, είναι ολοκληρωμένη όταν είναι σε τέτοιο βαθμό προσφυής ως προς το περιεχόμενο που εκφράζει, ώστε η ίδια να παραμένει απαρατήρητη. Η μουσική μορφή είναι ένα μέσο που αφομοιώνεται στη λειτουργία την οποία εκτελεί χωρίς να αποκτά αυτόνομη ύπαρξη και σημασία.» Σημαντική θέση στην επαναστατική σύλληψη ενός τέτοιου συνδυασμού μουσικής και δραματουργίας κατέχει η συστηματική χρήση αυτού που αποκαλούμε καθοδηγητικό μοτίβο, ή αλλιώς "leit motiv". Η χρήση του καθοδηγητικού μοτίβου (που έφθασε στο απόγειό της στον κύκλο *Το Δαχτυλίδι των Νιμπελούνγκεν*) συνίσταται στην αξιοποίηση ενός μοτίβου ή μουσικού θέματος ως «εκπρόσωπου» για κάθε ήρωα, αντικείμενο ή βασική ιδέα του έργου (ή πολλών έργων στην περίπτωση του *Δαχτυλιδιού*). Το μοτίβο αυτό εμφανίζεται δεκτικό αλλοιώσεων, επεξεργασίας ή και συνδυασμού με άλλα μοτίβα, ανάλογα με τις δραματουργικές ανάγκες του έργου. Ο Βάγκνερ διεύρυνε τους ορίζοντες του αρμονικού συμβάντος της εποχής του και τα τελευταία χρόνια της ζωής του χαρακτηρίζονται από μουσικό πλούτο και περιπλοκότητα, ενώ προετοίμασαν το έδαφος για πολλές από τις μουσικές εξελίξεις του επόμενου αιώνα. Άλλη σημαντική προσφορά του Βάγκνερ ήταν η πρωτοβουλία του (και η καθοριστική συμβολή του στη χρηματοδότηση) για την ανέγερση ενός εκπληκτικού θεάτρου, του Festpielhaus στο Μπαϊρόιτ (Βαυαρία) όπου τα έργα του θα μπορούσαν να παρουσιάζονται σε ιδεώδεις για την εποχή συνθήκες.

Πέθανε το 1883 έχοντας ήδη αναγνωριστεί πανευρωπαϊκά ως μουσική μορφή.

Quell-URL:http://2gymevosm.mysch.gr/drupal7/?q=de/node/2027#comment-0